

**HELEN-KONSERNIN
OSAVUOSIKATSAUS
TAMMI-SYYSKUU 2016**

HELEN

Helen hakee kasvua energiamarkkinoiden murroksessa

Helen jatkoi liiketoiminnan, palveluiden ja energiantuotannon kehittämistä uuden, keväällä hyväksytyt strategian mukaisesti. Tavoitteena on kehittää uusiutuvan energian tuotantoa, asiakaslähtöisiä palveluita ja turvata toiminnan kilpailukyky haastavassa markkinatilanteessa.

- Kun energia-alan murros jatkuu, on löydettävä uusia keinoja kannattavaan kasvuun. Energiantuotantomme on palkittu maailman tehokkaimpana ja haemme samaa tehokkuutta myös muussa toiminnassamme. Olemme alan kärjessä kehittämässä uusia energiapalveluita ja tuotantoratkaisuja. Haluamme tuoda uutta ajattelua ja uusia toimintatapoja koko toimialalle, sanoo Helen Oy:n toimitusjohtaja Pekka Manninen.

***Helen-konserni** on liiketoiminnallinen kokonaisuus, jonka muodostavat emoyhtiö Helen Oy sekä tytäryhtiöt Helen Sähköverkko Oy, Oy Mankala Ab, Suomen Energia-Urakointi Oy ja Helsingin Energiatunnelit Oy. Osakkuusyhtiöitä ovat Voimapiha Oy sekä Suomen Merituuli Oy.*

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat vertailukauteen eli samaan ajanjaksoon edellisvuonna.

HEINÄ-SYYSKUU 2016

- Haastavassa markkinatilanteessa liikevaihto kasvoi hieman ja oli 123 milj. euroa (120 milj. euroa), mutta liikevoitto aleni ja oli -19 milj. euroa (-8 milj. euroa). Liikevoitto painui tappiolliseksi johtuen osittain liiketoiminnalle tyypillisestä kausivaihtelusta, kun kesäkaudella energian myynti on muita vuodenaikoja vähäisempää.
- Liiketoiminnan rahavirta oli -3 milj. euroa (-2 milj. euroa).
- Viileä kesä kasvatti hieman lämmön myyntiä. Lämpöä myytiin 594 GWh (581 GWh).
- Sähkön kokonaismyynti pieneni ja oli 1 015 GWh (1 198 GWh).
- Kaukojäähdytyksen myynti kasvoi ja oli 52 GWh (47 GWh).
- Sähkön siirto Helsingissä säilyi samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 993 GWh (993 GWh).

TAMMI-SYYSKUU 2016

- Tammi-syyskuun tulos toteutui ennustetulla, edellisvuotta selkeästi alhaisemmalla tasolla.
- Liikevaihto oli 526 milj. euroa (534 milj. euroa) ja liikevoitto 37 milj. euroa (90 milj. euroa). Liikevoiton alenemiseen vaikutti merkittävästi sähkön alhainen markkinahinta, pienempi myyntivolyymi sekä kasvaneet polttoainekustannukset.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 105 milj. euroa (187 milj. euroa).
- Kylmä tammikuu ja viileä kesä kasvattivat lämmön myyntiä. Lämpöä myytiin 4 372 GWh (4 167 GWh).
- Sähkön kokonaismyynti pieneni ja oli 4 556 GWh (5 078 GWh).
- Kaukojäähdytyksen myynti kasvoi ja oli 114 GWh (99 GWh).
- Sähkön siirto Helsingissä kasvoi ja oli 3 221 GWh (3 179 GWh).

KONSERNIN AVAINLUVUT

	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos
Liikevaihto, M€	123	120	2 %	526	534	-1 %
Liikevoitto, M€	-19	-8	-155 %	37	90	-59 %
Liikevoitto, %	-16	-6		7	17	
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja, M€	-25	-15	-72 %	19	71	-74 %
Investoinnit, M€	-32	-28	-14 %	-73	-85	14 %
Omavaraisuusaste, %	-	-		73	71	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-	-		1	3	
Henkilöstön määrä 30.9.	-	-		1 301	1 378	-6 %
Taseen loppusumma, M€	-	-		2 623	2 638	-1 %

STRATEGIA

Keväällä määritettyä Helenin uutta strategiaa toteutettiin systemaattisesti mm. valittujen strategisten hankealueiden kautta.

Strategista kasvutavoitetta edistettiin vahvalla panostuksella erityisesti myynnin kehittämiseen ja asiakkuuksien hoitoon. Helen toi markkinoille myös uusia palveluita, kuten yritysasiakkaille suunnitellun, biokaasulla tuotetun kaukolämmön. Myös aurinkoenergiaan ja kysyntäjoustoon liittyviä ratkaisuja edistettiin aktiivisesti.

Helenin energiantuotantorakenteen kehittämisen kannalta merkittävin linjaus on pitkän aikavälin tavoite, ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Helenille suuntaviivoja on asetettu myös Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksessä joulukuussa 2015, jolloin päätettiin Hanasaaren voimalaitoksen toiminnasta luopumisesta vuonna 2024 ja sen tuotannon korvaamisesta uusiutuvalla energialla.

Tavoitteena on tehdä päästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian lisäämiseksi investointeja vaiheittain ja hyödyntää kaikki uusien teknologioiden tarjoamat mahdollisuudet.

Uusia energiantuotantoratkaisuja kehitetään myös yhdessä asiakkaiden kanssa.

MYynti JA ASIAKKUUEDET

Sähkönmyynnissä kuluttaja-asiakkaiden määrä jatkoi vahvaa kasvua. Samalla jatkettiin asiakaspalvelu- ja myyntityön kehittämistä eri kanavissa. Helen esitteli uuden Ympäristösähkö-tuotteen, joka tuotetaan aurinko-, tuuli- ja vesivoimalla.

Yritysmyyynnissä jatkettiin toiminnan kehittämistä yhdessä asiakkaiden kanssa kehitetyn, uuden asiakkuuksienhoitomallin mukaisesti. Tavoitteena on palvella asiakkaita entistä kokonaisvaltaisemmin eri energiapalveluihin liittyvissä asioissa.

Yritysasiakkaiden kanssa solmittiin useita uusia sopimuksia kaukolämmön, kaukojäähdytyksen, sähkön ja uusien palveluiden toimittamisesta.

Aurinkosähköjärjestelmien kysyntä on edelleen melko vilkasta. Myös biokaasulla tuotettu uusiutuva kaukolämpö kiinnostaa yhä useampia yritysasiakkaita. Yritysasiakkaille tarkoitettu uusiutuva kaukolämpö tuotetaan kotimaisesta

jätteestä valmistetulla biokaasulla. Uusiutuvan biokaasun lämmöntuotannon suorat hiilidioksidipäästöt ovat nolla.

ENERGIANTUOTANTO JA TOIMITUSVARMUUS

Sähkönjakelun toimitusvarmuus Helsingissä säilyi erittäin korkealla tasolla.

Lämpö- ja jäähdytysverkkojen ohjaus onnistui hyvin, ja toimitusvarmuus säilyi korkealla tasolla. Kesällä lämmönkysyntä ja -tuotanto alenee, kun kaukolämpöä käytetään pääasiasiassa lämpimän käyttöveden lämmittämiseen. Vastaavasti asiakkaiden jäähdytystarve ja Helenin kaukojäähdytyksen tuotanto ovat kesällä korkeimmillaan.

Kesän aikana toteutettiin voimalaitosten vuosihuollot suunnitellusti, jolloin laitokset ovat käyttövalmiudessa lämmityskauden alkaessa.

Polttoainehintojen, sähkön markkinahintojen ja verotuksen yhteisvaikutuksen vuoksi Helenin tuotannossa kivihiilen ja pelletin seospoltto kasvaa ja maakaasulla tuotetun energian osuus vähenee.

MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA HEINÄ-SYYSKUUSSA

- Salmisaareen rakennettavan, suuren pellettilämpölaitoksen rakentamiseen liittyviä suunnittelu- ja valmistelutöitä jatkettiin. Kyseessä on yksi Suomen suurimmista uusiutuvan energian investoinneista ja laitokseen tulee Suomen suurin pellettikattila. Pellettilämpölaitos valmistuu vuoden 2018 alussa.
- Helsinkiin, Esplanadin puiston alle rakennettavan uuden lämpöpumppulaitoksen suunnittelu eteni aikataulun mukaisesti. Investointi kattaa kaksi jäähdytystä ja lämpöä tuottavaa, teollisen mittakaavan lämpöpumppua. Ne kasvattavat Esplanadin jäähdytyskeskuksen jäähdytystehon

yhteensä 50 megawattiin. Investointi vähentää Helenin hiilidioksidipäästöjä arviolta 20 000 tonnia vuodessa. Uusi lämpöpumppulaitos on tarkoitus ottaa käyttöön kesäksi 2018.

- Helen käynnisti kumppanihaun uusiutuvan energian paikallistuotantohankkeisiin. Kampanja on suunnattu julkiselle sektorille, yhdistyksille ja yhteisöille. Tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian tuotantoa yhdessä hankekumppaneiden kanssa. Hankerahoituksessa hyödynnetään Helenin Ympäristöpenni-tilille kertyneitä varoja, joita Helen on kerryttänyt yhdessä asiakkaidensa kanssa.
- Vastuullisuuden merkitys rakentamisessa on kasvussa, ilmeni Helenin teettämästä selvityksestä. Yksi keskeinen kasvaneen kiinnostuksen kohde vastuullisessa rakentamisessa on asuntojen viilennys. Kiinnostusta on lisännyt kesien lämpeneminen ja ilmaston ääri-ilmiöt, mikä on nostanut asuntojen sisälämpötiloja.
- Helen Sähköverkko Oy ja Emtele Oy tekivät jatkosopimuksen 150 muuntamon automaatiosta. Helen Sähköverkko on edelläkävijä muuntamoautomaatiassa, jonka merkitys jakeluverkon hallinnassa kasvaa, kun halutaan oleellisesti lyhentää sähkökatkoja.

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit olivat yhteensä 73 milj. Emyhtiön osuus investoinneista oli 41 milj. euroa, josta nettoinvestoinnit olivat 36 milj. euroa.

Helen Sähköverkko Oy:n investoinnit katsauskaudella olivat 24 milj. euroa.

Oy Mankala Ab:n vesivoimalaitoksen modernisointiin liittyvät investoinnit olivat katsauskaudella 4 milj. euroa, ja lisäksi Mankala sijoitti 2 milj. euroa Suomen Hyötytuuli Oy:n hankkeisiin. Helsingin Energiatunnelit Oy investoi 2 milj. euroa.

RAHOITUS

Konsernin omavaraisuusaste oli 73 % (71 %) ja korollisten velkojen määrä katsauskauden lopussa oli 649 milj. euroa (685 milj. euroa).

RISKIENHALLINTA

Riskiennhallinnan tavoitteena on energian toimitusvarmuudesta huolehtiminen sekä konsernin arvon turvaaminen ja kasvattaminen pitkäjänteisesti.

Kesän jälkeen jatkettiin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kehityssuunnitelman toteuttamista muun muassa kehittämällä konsernin yhteisiä toimintatapoja, energiakaupan riskienhallintaa ja järjestämällä työpajoja riskienhallinnasta.

HENKILÖSTÖ

Emoyhtiön henkilöstömäärä katsauskauden lopussa oli 1 048 (1 100). Helen Sähköverkko Oy:n henkilöstömäärä oli 104 (106) ja Suomen Energia-Urakointi Oy:n 149 (170). Muissa tytäryhtiöissä ei ole henkilöstöä.

Strategisten tavoitteiden edistämiseksi käynnistettiin kattava valmennusohjelma Helenin kaikille esimiehille.

Helenissä työskenteli kesän aikana aiempien vuosien tapaan yli 100 kesätyöntekijää.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Helenin teettämä tutkimus bioenergian tulevaisuudesta valmistui. Bioenergian tulevaisuus on iso kysymys niin Helenille kuin koko Suomelle. Helen selvitti asiantuntijoiden näkemyksiä bioenergian tulevaisuudesta vuonna 2036. Tärkeimmiksi energiamuodoiksi valikoituivat samat kuin kansainvälisen energiajärjestön, IEA:n, tarkasteluissa:

aurinkoenergia ja energiansäästö.

Bioenergiamuodoista etenkin metsäteollisuuden ja maatalouden sivutuotteet, kuten sahanpuru, puun kuori ja lietteet, nähtiin muuta bioenergiaa tärkeämpinä.

Helen kehitti täysin uudenlaisen palvelun kuluttajille, jotka ovat kiinnostuneita vastuullisesta energiankäytöstä ja -tuotannosta. Enne-palvelu tarjoaa jäsenille energiankulutukseen liittyviä hyödyllisiä vinkkejä ja tehostamistoimia, joiden avulla kuka tahansa voi pienentää omaa energiakäyttöään ja hiilijalanjälkeään. Enne-palveluun voi liittyä kuka tahansa asuinpaikasta tai asumismuodosta riippumatta. Enne-palvelun jäsenet pääsevät vaikuttamaan tulevaisuuden energiaratkaisuihin ja testaamaan niitä ensimmäisten joukossa.

Enne-palvelun ensimmäisessä vaiheessa käynnistettiin Lämpölupaus-kampanja, jonka tavoitteena on tarjota asiakkaille mahdollisuus vaikuttaa energiantuotannosta syntyvien päästöjen vähentämiseen ja oman energiankäytön tehostamiseen. Samalla rakennetaan kokonaan uudenlainen tapa toteuttaa kysyntäjoustoa yksityisasiakkaiden kanssa.

Helen jatkoi panostuksia myös yritysasiakkaille tarjottavien sähkön kysyntäjoustopalveluiden kehittämiseen. Helen hyödyntää mm. hajautetun energiajärjestelmän hallintaohjelmistoa, joka mahdollistaa asiakkaan aktiivisen osallistumisen sähkömarkkinoille ja uuden ansaintamallin asiakkaalle.

NÄKYMÄT TULEVAISUUTEEN

Euroopan ja Suomen talouden ja energiamarkkinoiden epävarmuustekijät heijastuvat edelleen liiketoimintaan.

Suomen hallituksen päätös kiristää lämmityspolttoaineiden verotusta tuo huomattavan lisärasitteen energiantuotantoon.

Parhailaan valmisteilla oleva energia- ja ilmastostrategia tulee vaikuttamaan merkittävästi kotimaisen energiantuotannon tulevaisuuteen.

Lähivuosien sähkömarkkinat tulevat ennusteiden mukaan olemaan hyvin vaikeat sähköntuottajille. Hintataso on matala ja markkinahintojen jyrkkä vaihtelu jatkuu.

Vuoden 2016 tuloksen ennakoidaan laskevan oleellisesti verrattuna vuoteen 2015.

Helsingissä 28.10.2016

Pekka Manninen
Toimitusjohtaja

MYYNТИ

GWh	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos
Sähkönmyynti	1 015	1 198	-15 %	4 556	5 078	-10 %
Sähkön siirron myynti	993	993	0 %	3 221	3 179	1 %
Lämpö	594	581	2 %	4 372	4 167	5 %
Jäähdytys	52	47	11 %	114	99	15 %

TULOSLASKELMA

milj. euroa	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos
LIKEVAIHTO	123	120	2 %	526	534	-1 %
Valmistus omaan käyttöön	2	2	31 %	6	7	-17 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1	3	-64 %	4	7	-38 %
Kulut						
Energia, aineet ja tarvikkeet	-42	-40	-5 %	-98	-85	-16 %
Voimalaitospolttoaineet	-23	-26	11 %	-178	-163	-9 %
Muut kulut	-49	-39	-27 %	-132	-126	-5 %
Poistot	-31	-28	-10 %	-91	-84	-9 %
LIKEVOITTO	-19	-8	-155 %	37	90	-59 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-6	-7	18 %	-19	-20	5 %
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-25	-15	-72 %	19	71	-74 %
Verot	5	1		-4	-16	
Vähemmistöosuudet	-0	-0		0	0	
TILIKAUDEN VOITTO	-20	-14	-43 %	15	54	-73 %

TASE

milj. euroa	9/2016	9/2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	63	69
Konserniliikearvo	34	-
Aineelliset hyödykkeet	1 930	1 948
Sijoitukset	305	305
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Polttoaineet	64	73
Muu vaihto-omaisuus	6	7
Saamiset	117	106
Rahat ja pankkisaamiset	106	130
YHTEENSÄ	2 624	2 638
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	600	600
Muut rahastot	1 251	1 172
Edellisten tilikausien voitto	32	-
Tilikauden voitto	15	54
Vähemmistöosuudet	6	1
Konsernireservi	-	39
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	608	697
Lyhytaikainen vieras pääoma	112	74
YHTEENSÄ	2	2 638
	624	

RAHOITUSLASKELMA

milj. euroa	7-9/2016	7-9/2015	Muutos	1-9/2016	1-9/2015	Muutos
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikevoitto	-19	-8		37	90	
Poistot	31	28		91	84	
Muut oikaisut	-7	-3		0	4	
Rahoitustuotot ja -kulut	-6	-7		-19	-20	
Käyttöpääoman muutos	-2	-12		-5	29	
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA A	-3	-2	-58 %	105	187	-44 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA B	-32	-28	-14 %	-73	-85	14 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-11	-26		-31	-44	
Pitkäaikasten lainojen muutos	-	-		-5	2	
Oman pääoman muutokset ja voitonjako	-	-		-38	-	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA C	-11	-26	58 %	-74	-42	-75 %
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS (A+B+C)	-46	-56	17 %	-42	59	-171 %

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.